

Előszó

A tigrisek nem fizetnek az igénybe vett szolgáltatásért. Legfeljebb természetben. Ebből is látszik, hogy nem lehetnek becsületes emberek. Bizony nem azok, ellopják a turisták fényképezőgépét. Eleszik az ételt a tányérjukról, egy morzsát sem hagynak a rendes őshonos verebeknek. A tigrisek nem idevalósiak, azok úgy bejöttek ide. Még kéregetni sem tudnak rendesen. Nem beszélve arról, hogy szörnyen rontják a városképet. Nyomorult állat az ilyen, nem ember. A tigriseket jobb kerítéssel elválasztani a rendes, adófizető állampolgároktól, a normális emberektől. A kerítés megvéd, a kerítés mindenkinek jó. Ha a kerítés nem volna elég, a tigrist le kell löni. Mindannyiunk érdekében.

2011. december 13-án a szebeni állatkertből az etetője gondatlansága miatt elszabadult egy tigris. Az állat órákig csatangolt a városban, míg a rendőrökből, vadászokból és állatkerti gondozókból álló csapat bekerítette és lelőtte altatóinjekcióval. Majd puskával.

Mockumentary play, írja darabja alcíméül Gianina Cărbunariu, aki a tőle megszokott módon egy bulvárhírré silányult valós esemény apropóján ír a kortárs európai társadalomról. Szövegében egyszerre mutat meg különböző nézőpontokat és azok fonákját. A szerző rendezte romániai ősbemutatót követően a darabot angol, francia, német, spanyol, svéd nyelvre is lefordították, svédországi bemutatója szerepelt az Avignoni Fesztivál hivatalos válogatásában.

Boros Kinga

A TIGRIS
– A MOCKUMENTARY PLAY –
GIANINA CĂRBUNARIU, 2012

Fordította: Csűrös Réka

SZEREPLŐK:

Előjáték: Dokumentátorok – annyian vannak, ahány színész játssza az előadást. A bemutatón 3, egyenként több szerepet játszó színész alkotta a szereposztást.

1. JELENET: TAXIS

2. JELENET: 1. HAJLÉKTALAN, 2. HAJLÉKTALAN

3. JELENET: JAPÁN TURISTA, FRANCIA TURISTA, TOLMÁCS

4. JELENET: A GALAMBOK, VARJAK és VEREBEK képviselői

5. JELENET: NYUGDÍJAS, DOKUMENTÁTOR

6. JELENET: AZ AUTÓ TULAJDONOSA, A TULAJDONOS AUTÓJA

7. JELENET: AZ ORVOSNŐ

8. JELENET: A BANKFIÓK IGAZGATÓNŐJE, ILLETVE BEOSZTOTTJA

9. JELENET: 1. ÁLLAT, 2. ÁLLAT, 3. ÁLLAT

Az állatokat/madarakat semmiképpen ne állatként/madárként jelenítsük meg. Ezek a szereplők (állatok, madarak, gépkocsi) bizonyos (olykor hátrányosan megkülönböztetett, olykor kiemelt) társadalmi kategóriát, többségi vagy kisebbségi etnikumot, a társadalom adott tipológiai egységét jelképezik.

ELŐJÁTÉK

1. DOKUMENTÁTOR:

Jó estét! Szeretettel üdvözljük önöket.

Történetünk egy szibériai tigrisről szól, amely Európa egyik közepes nagyságú városában született. Két évvel ezelőtt Mihaela, a nősténytigris megszökött az állatkertből és öt órán át sétált a városban, míg a hatóságok a nyomára bukkantak.

2. DOKUMENTÁTOR:

Ahhoz, hogy megértsük a történet körülményeit, megpróbáltuk a nagymacska minden lépését dokumentálni attól a pillanattól fogva, hogy elhagyta a ketrecet. Az esetek többségében az általunk készített interjúkat használtuk, de átvettük egy helyi tévécsatorna anyagát is.

3. DOKUMENTÁTOR:

Amit látni fognak, egy olyan dokumentum előadás, amelyet interjúkból hoztunk létre. Interjúalanyaink mindegyike találkozott Mihaelával, és hajlandó volt a találkozás részleteiről beszámolni. Köszönjük mindannyiuk kedvességét, és biztosítani szeretnénk őket arról, hogy vallomásaikat a lehető leghitelesebb módon közvetítjük a nézőknek.

1. JELENET

Interjú a TAXISSAL

Nos... hogy milyen volt? Én elmondom. Körülbelül 9 óra lehetett. Kilenc óra tíz perc. Maximum húsz. Egy turistacsoportot hoztam az állatkertbe. Amikor a turisták kiszálltak az autóból, már ott is volt... nem is vettem észre, hogy mikor szállt be. Ha az ügyfél már az autóban ül, az ember nem mondhat nemet. Az ügyfél az ügyfél. Van az embernek ideje nézegetni manapság, hogy ki milyen? Ügyfél legyen, s fizessen. Feltételeztem, hogy a központba akar menni. „A gyalogos övezetnél száll ki?” Gondoltam, egyetért. Az igazság az, hogy az úton én beszéltem többet. Nem is tudom... erről is, arról is. Á, már emlékszem. A városról. Hogy milyen szép itt nálunk. Elsősorban a központ. Teljesen felújították. Nagyon szép a város, nagyon nyugodt, az emberek kedvesek, dolgozók. A mi városunk olyan... hogy is mondjam... mint akármelyik tisztességes európai város. Gyönyörű, mindannyian nagyon büszkéek vagyunk rá. Persze, van néhány... kevésbé vonzó része is. Ezekkel is lesz majd valami, mindent egyszerre nem lehet megoldani. De a probléma nem túl lényeges. Például ez a... de ez nem a város hibája, ezek a problémák kívülről származnak. Igen. Délről. Mostanában minden probléma délről jön. Ezeket is onnan délről hozták. Tele van efféle déliekkel. Jönnek, tetszik, és sajnos itt maradnak. Zajosak, erőszakosak, nem lehet velük sehogysem zöld ágra vergődni. Mutattam is neki az utcán: „nézzel!”. Csoportokban álldogálnak, főleg a parkokban, egész álló nap. Éjszaka meg az ember be se mer menni oda. Azaz lehet, persze... de csak saját felelősségre. A csúcstalálkozó után hozták őket, amikor megtisztították a fővárost, hogy európai városnak nézzen ki, ezeket meg felpakolták és ideszállították. Merthogy állítólag túl költséges lenne megölni őket. Nem tudom, azért kellett volna mégis valami megoldást találni. Építsenek nekik valami ketrecet a város szélére. Például. Nem tudok arról, hogy bárkit megharaptak volna, én legalábbis nem ismerek senkit, akit egy efféle bestia megmárt volna... De valakit valaha egészen biztosan megharaptak. Igen... hát erről beszélgettünk. Hallgatott, úgy tűnt, érdeklő, bár végig az ablakon bámult kifelé. Mint egy turista. Csodálta a tájat. Szerintem tetszett neki, amit látott. Odaértünk a gyalogos övezethez, és mondtam neki, hogy: „Itt kiszállhat”. Kinyitotta az ajtót és ki akart szállni. Mondom: „Figyeljen, 15 lejbe kerül (3 euró), nem ingyenes, mégis, hogy képzeli?” Meghökkenve nézett rám. Mondom „figyelj, egyezzünk ki tisztességesen: letöröld a szélvédőmet, megtakarítod a visszapillantót, és minden oké. Ingyen nem lehet, ebben a városban mindenki dolgozik”. Megtisztította a szélvédőt, a tükröket... a fényszórókat. A bundájával. Alaposan be volt bugyolálva, jó nagy bundába... szép volt. Aztán sietősen elindult a sétálóutcán. Én meg mentem a dolgomra, egy másik turistacsoporttal. 9.40 lehetett. Körülbelül. **(Szünet)** Remélem, helyesen válaszoltam.

2. JELENET

Interjú két hajléktalannal a központi parkban

1. HAJLÉKTALAN:

Hadd mondjuk el, hogy volt. Én láttam meg először.

2. HAJLÉKTALAN:

Én már előtte megláttam.

1. HAJLÉKTALAN:

Velem állt szóba először.

2. HAJLÉKTALAN:

Én nem hallottam beszélni, amíg meg nem hívtam, hogy igyon velünk. Akkor aztán bólintott, jelezte, hogy igen, van kedve piálni egy kicsit.

1. HAJLÉKTALAN:

Nem hívtam meg, meghívatta magát. Tudja meg, hogy mi nem hívunk meg akármilyenki.

2. HAJLÉKTALAN:

Jó, de hát nem volt akármilyenki.

1. HAJLÉKTALAN:

Hát nem volt éppen pöcs. Pardon. Végül is csak egy... egy... Mindegy, rájöttem, hogy nem férfi, hanem nő.

2. HAJLÉKTALAN:

Te saját magadról se tudod, hogy férfi vagy-e vagy nő. Odaszóltál neki, hogy: Hé, te bunda, gyere csak ide.

1. HAJLÉKTALAN:

A bunda női cucc. Nők viselik. A lényeg az, hogy azon a napon volt pénzem. És épp azelőtt vettem egy üveg eróset...

2. HAJLÉKTALAN:

Pontosabban: szeszt.

1. HAJLÉKTALAN:

Felhígítjuk vízzel.

2. HAJLÉKTALAN:

Hogy tovább tartson. És hogy ne vakuljunk meg.

1. HAJLÉKTALAN:

Kijövünk ide a parkba, a padra, ide a sűrűbe, hogy ne zavarjanak.

Van két ilyen műanyag üvegünk, egyikben víz van abból a kútból, ott, a másik meg üres. Vizet öntünk ebbe a másikba, így ni, félig megtöltjük, aztán töltünk rá szeszt amíg megtelik, egy ilyen keverék lesz belőle... azt isszuk. Én az enyémből adtam neki...

2. HAJLÉKTALAN:

Nem igaz! Én adtam neki először, te nem akartál osztolni.

1. HAJLÉKTALAN:

Te, nem mondtam, hogy nem számít, ki mit csinált először?! Úgy mondjuk el a történetet, hogy megértsék az emberek. Mert őket a történet érdekli, nem az, hogy ki mit csinált először. Nem? Szóval adtam neki inni, aztán megkérdeztem: figyelj, te... azaz maga hova való?Mire ő azt mondja...

2. HAJLÉKTALAN:

Hova való lennék? Idevalósi vagyok. Baszódnál meg... Pardon. Mondom: nahát, nem mondod... mondja.

1. HAJLÉKTALAN:

Idevaló, ebbe a városba? – kérdeztem rá én is. Mert én úgy gondolom, nem a ruha teszi az embert, hanem az ember a ruhát. Vagy a bundát, na.

2. HAJLÉKTALAN:

Ő meg azt mondja: igen, ebben a városban születtem.

1. HAJLÉKTALAN:

Na, és a szülők hova valók?

2. HAJLÉKTALAN:

Ő meg azt mondja: hát ők is idevalósiak.

1. HAJLÉKTALAN:

Itt, pont itt születtek?

2. HAJLÉKTALAN:

Nem, ők... hohó... Szibériából érkeztek ide.

1. HAJLÉKTALAN:

Na látod? Hát ez az! Csak a harmadik generáció mondhatja azt, hogy pontosan ide, a városba való.

2. HAJLÉKTALAN:

Mindegy, a lényeg az, hogy végezd a magad dolgát.

1. HAJLÉKTALAN:

Igen, én is ezt mondtam neki, mikor láttam, hogy nem lehet vele zöld ágra vergődni. A nővel.

2. HAJLÉKTALAN:

Idegeskedni kezdett. Ez a harmadik generációs beszólás rosszul esett neki.

1. HAJLÉKTALAN:

Nem ordított, csak morogni kezdett. Nem akartam, hogy megjelenjen a rendőr, s megkérdezze, hogy mit kavarunk arrafelé.

2. HAJLÉKTALAN:

A fontos az, hogy végezd a magad dolgát és ülj a seggeden. Ha mindenki a seggén ül, csend van és jólét. Ez mindenkinek jó.

1. HAJLÉKTALAN:

Azután megkérdeztem, mivel foglalkozik.

2. HAJLÉKTALAN:

Képzeld el, nem volt munkája. Mondtam is neki: ebben a városban, ha nincs munkád, csinálj magadnak. Itt, ha nem dolgozol, nem élsz meg. Itt nem olyan, mint másutt.

1. HAJLÉKTALAN:

Bunda kedves, nincs mit tenni, munka után kell nézni.

2. HAJLÉKTALAN:

Akkor támadt egy ötletem. Egy jó ötlete... mondom neki... mondja neki: „figyelj ide, te bunda: mi intézünk neked munkát. De komoly légy ám. Nagyon.”

1. HAJLÉKTALAN:

A helyzet az, hogy... a külföldiek szeretik a furcsább, az egzotikusabb kinézetet...

2. HAJLÉKTALAN:

Hajjaj, hány fotón vagyok én rajta!

1. HAJLÉKTALAN:

A turisták azt hiszik, nem jövünk rá, hogy ők nem az épületeket fotózzák, de mi tudjuk jól, hogy igazából minket akarnak fotózni. Mert mi különlegesek vagyunk.

2. HAJLÉKTALAN:

Miért, náluk otthon nincsenek épületek? Talán még szebbek is, mint itt.

1. HAJLÉKTALAN:

Mondom neki: „eljössz velünk, hogy lefotózzanak, s a nyereséget kétfelé osztjuk.” Nem alkudott.

2. HAJLÉKTALAN:

Á, mit is alkudhatott volna. A te ötleted volt. Alkalmaztad.

1. HAJLÉKTALAN:

Az én ötletem volt, de már mindegy. Belement.

2. HAJLÉKTALAN:

Hát hogyne ment volna. Azt mondtad: „az első napon ingyen dolgozol, mert adtunk neked inni.”

1. HAJLÉKTALAN:

Az ivás nem ingyenes. Fizetned kell érte valahogy.

2. HAJLÉKTALAN:

Beleegyezett. Bementünk a központba. Oda, ahol fotózni szoktak.

1. HAJLÉKTALAN:

A látványosságokhoz, hogy úgy mondjam. Micsoda sikerünk volt! Tódultak a turisták.

2. HAJLÉKTALAN:

Tíz perc alatt annyit kerestünk, mint máskor egy egész nap.

1. HAJLÉKTALAN:

Akkor azt mondtam: „Most pihenünk egyet. Megérdemeljük. Én megyek, veszek a boltban egy üveg szeszt...”

2. HAJLÉKTALAN:

„Én megyek és hozok vizet a kúttól.”

1. HAJLÉKTALAN:

Magára hagytuk, tettünk egy kalapot eléje. Hogy aki fotózni akar, az szolgálja ki magát és fizessen.

2. HAJLÉKTALAN:

Ez a te ötleted volt.

1. HAJLÉKTALAN:

Te mondtad először, hogy pihenjünk.

2. HAJLÉKTALAN:

Már mindegy. A lényeg az, hogy megbíztunk benne.

1. HAJLÉKTALAN:

Meg a turistákban is. Hogy baszná meg a... Pardon. A lényeg az, hogy hamar visszaértünk... kábé... mennyi idő múlva?...

2. HAJLÉKTALAN:

Kábé fél óra múlva.

1. HAJLÉKTALAN:

Egy óra múlva, mondjuk. A boltban sor volt, s visszafelé is megálltunk párszor.

2. HAJLÉKTALAN:

S mire visszaértünk... eltűnt.

1. HAJLÉKTALAN:

Elment a helyéről.

2. HAJLÉKTALAN:

Várható volt. Nemigen tetszett neki a munka.

1. HAJLÉKTALAN:

Tapasztalata se nagyon volt. A turistákkal tudni kell bánni... a bőrük alá kell férközni.

2. HAJLÉKTALAN:

A turizmus nem egyszerű... Kell tudni, hogy mit, és főleg hogyan kínálj fel.

1. HAJLÉKTALAN:

Dolgozni kell.

2. HAJLÉKTALAN:

És kell szeresd is a melót.

1. HAJLÉKTALAN:

Szerintem nem élvezte.

2. HAJLÉKTALAN:

Hát megszokta az ülést. Akkor értettem meg, amikor megtudtam, honnan jött.

1. HAJLÉKTALAN:

Ott csak ült, kapta a kaját és aludt egész nap.

2. HAJLÉKTALAN:

Állítólag egész nap csak hevert. A turisták kavicsokkal dobálták a rácson keresztül. És akkor se mozdult. Ez így nem bolt.

1. HAJLÉKTALAN:

Hát igen, mikor kijössz a ketrecből, az más.

2. HAJLÉKTALAN:

A szabad piacra, hogy úgy mondjam.

1. HAJLÉKTALAN:

Csoda, hogy nem bírta?

2. HAJLÉKTALAN:

Hát kényelmesebb csak ülni és várni, hogy hozzák a kaját, nem?

3. JELENET

Egy helyi tévéadótól átvett interjú 2 TURISTÁVAL, akik látták Mihaelát

A FRANCIA:

I was just arrived dans ce village... in this town...

EGY HELYI TÉVÉADÓ ROMÁN TOLMÁCSA:

Alig érkeztem meg ebbe a gyönyörű városba...

A JAPÁN:

...beautiful little town.

ROMÁN TOLMÁCS:

...ebbe a hihetetlenül szép városba.

A JAPÁN:

I take pictures everywhere I go. I have probably few hundred pictures from this town.

TOLMÁCS:

Mindenütt, ahol jár, fényképeket készít, és több mint 1000 képe van a városunkról.

A FRANCIA:

Everybody taking pictures ... to what? To what?! To the people who are begging everywhere you go to sit and drink a coffee?

TOLMÁCS:

Nem volt ideje fényképezni, de nagyon szeretett kávézni és a teraszon ülni.

A JAPÁN:

I like European cities. They are different. It is a very different culture.

TOLMÁCS:

Szereti az európai városokat, mert nagyon különbözőek.

A JAPÁN:

I took pictures with buildings, not so much with people. They don't stay still. I like clear pictures.

TOLMÁCS:

Épületeket szeret fényképezni, nem embereket. Az emberek túl sokat mozognak, nem mutatnak jól a képen.

A JAPÁN:

Europeans like mascots. I like them more than I like people because they stay still so you can take pictures with them.

TOLMÁCS:

Azért szereti a kabalákat: mert szépen mutatnak a fényképen.

A FRANCIA:

So I was drinking a coffee in one of those restaurants. Outside. Checking my email, reading the news. Few beggars passed asking for money.

TOLMÁCS:

A teraszon elolvasta az e-mailjeit és a híreket.

A FRANCIA:

When he, her... this creature stood next to me, I said to myself: if I don't look at it finally it will go away and leave me alone.

TOLMÁCS:

Valaki... egy teremtmény az engedélye nélkül leült az asztalához... ez azonban nem zavarta különösebben.

A FRANCIA:

But he didn't go away. He didn't say anything like „pliz giv mi mani” or „done moa un euro”. He simply started to eat my omlette. He ate all of it!

TOLMÁCS:

Leült az asztalához, nem kért pénzt, viszont megette a rántottáját. Az egészet.

A JAPÁN:

This tiger... this mascot... this tiger mascot was very cooperant with the camera. I took more than 20 photos, different angles. He was born to be a model, I must say.

TOLMÁCS: Ez a tigris... vagy kabala... vagy tigris-kabala nagyon el volt ragadtatva a váratlan fényképezéstől.

A JAPÁN:

After I made the pictures, I said maybe I should look a bit at him. It was fascinating I must say. This mascot looked really real. For few moments I forgot about everything.

A TOLMÁCS:

Több tucat képet készített róla mielőtt eszébe jutott volna, hogy alaposabban megnézzé a kabalát. Lenyűgözőnek találta: rendkívül élethűnek tűnt. Mindenről megfeledkezett, amíg nézte.

A FRANCIA:

Then... he drank my coffee. And he served himself from my pack of Gauloise. Yes, I know, it is unbelivable, but that is exactly what this... this creature did. I managed not to look at him one single moment. I avoided any eye contact.

A TOLMÁCS:

A teremtmény megitta a kávéját és egy cigarettát is elszívott a csomag Gauloise-ból.

A FRANCIA:

Avoid eye contact. And keep as close as you can your belongings.

TOLMÁCS:

Kerülte azt, hogy a szemébe nézzen, inkább a táskáját figyelte.

A JAPÁN:

When I woke up from my fascination, the camera was gone.

TOLMÁCS:

Amikor az elragadtatottsága alábbhagyott, észrevette, hogy eltűnt a fényképezőgépe.

A JAPÁN:

The camera vanished with all my pictures. I have another one, it is not a problem. But with other pictures.

TOLMÁCS:

Eltűnt a fényképezőgépe, de nem bánja, még van egy ugyanilyenje.

A JAPÁN:

I complaint to the police and they did like this... (*ridică din umeri*)

TOLMÁCS:

Panaszt tett a rendőrségen a fényképezőgép eltűnésével kapcsolatban. A rendőrök megtettek minden tőlük telhetőt. Értékelte az erőfeszítést és úgy általában jó benyomást tett rá a város és a lakosok, a kellemetlen incidens ellenére is.

A FRANCIA:

Finally he stood up. No „Merci”, no „Au revoir”, no nothing. I paid half of the bill. It was obvious he won't contribute. Ca suffit, ha? That was the moment when I raised my eyes from mon portable.

TOLMÁCS:

Ő kifizette a számla felét, az illető... a teremtmény azonban nem akart hozzájárulni. Ekkor nézett fel a képernyőről és vette szemügyre. Láta.

A FRANCIA:

I saw him.

TOLMÁCS:

Látta őt.

A FRANCIA:

We need something to believe in, something to hold on in this crazy crazy world... a kind of... a kind of Mesia. But today Mesia can not come in a human shape. The human shape it's so so compromised.

TOLMÁCS:

Ebben az örült világban szükségünk van valamire, amiben hihetünk, amibe belekapaszkozhatunk. Egy Messiásra van szükségünk. De nem emberi Messiásra, az ember már hitelét veszítette.

A FRANCIA:

So I guess his idea to come as... as a tiger was not in the end such a bad one. Believe me, I saw him, I saw him!...

TOLMÁCS:

Ezért úgy gondolja, hogy a tigrisnek az az ötlete, hogy bejöjjön a városba, közénk, nem rossz. Látta... látta, és összességében ő is kedvelte a városunkat és országunkat.

4. JELENET

Interjú a helyi Varjú-, Galamb- és Verébpopuláció képviselőivel

A GALAMB:

Én őszinte leszek, és nyíltan előre megmondom: a főtér a galamboké. A tér Európában is, a világon is mindenütt a galamboké. A tér legeslegelső sorban természetesen az embereké, azoké, akik építették. A gyereké, a turistáké. De rögtön utánuk a galambok következnek. Tehát ha ebből indulunk ki, akkor gyakorlatilag nincs is min vitatkozni. Idegen területre történő törvénytelen behatolás volt.

A VARJÚ:

A parkok és a bennük levő fák a varjaké. És persze az embereké is. De az emberek roppant egoisták, hogy szépen fejezzem ki magam.

A VERÉB:

Mi, verebek, nem tudunk semmiről, nem hallottunk semmit.

A GALAMB:

Az állatkert a fogságban tartott állatok és madarak helye. Igen, néha mi is ellátogatunk oda. De csak röviden.

A VARJÚ:

Persze, mi is járunk állatkertbe, mint bárki más. Főleg ha emberek is vannak arrafelé. Mert oda popcornnal felszerelve mennek.

A GALAMB:

A dolgokat nem jó összekeverni. Ékesen bizonyítja az, ami történt. Miután bemondta a tévé és az emberek bezárkóztak, kik szenvedték meg az egészet? Természetesen a galambok. Egyetlen egy gyereket se lehetett látni. Órákig éheztünk. Ez igazságtalan. Mindenkinek meg kell élni valahogy. Ha már közösségnek tekintjük magunkat.

A VARJÚ:

Nekünk, a „varjúpopulációnak”, ahogy mostanában neveznek bennünket, kimondottan jól jött. Egy időre hagytak a francba minket, és fontosabb dolgokkal foglalkoztak. Egyértelműen össze lehetett hasonlítani a dolgokat. Hogy léteznek valós, illetve kitalált veszélyek.

A VERÉB:

Mi nem láttunk semmit... nem hallottunk semmit...

A GALAMB:

Nagyon nehéz nap volt. Egyszerűen megfeledkeztek rólunk.

A VARJÚ:

Én megmondom őszintén: beakadtunk nekik. És nemcsak itt, a városban. Minden városban. Az egész világon. Nehéz a sorsunk, mesélhetnék...

A GALAMB:

Általában szeretnek bennünket, egészen jól érezzük magunkat a városban. Én személy szerint nem költöznék sehova. Úgy érzem, része vagyok ennek a kultúrának. Tényleg így érzem.

A VARJÚ:

Azt mondják, letámadjuk a várost. Hogy összemocskoljuk a járdát, a parkokat. Hát mit mondjak... ilyen az ember: másnak a szemében a szálkát is meglátja, a sajátjában a gerendát sem.

A GALAMB:

Vannak kis nézeteltéréseink. A galambszar ügyében, például. A mi szemszögünkből tekintve a dolgot a galambszar szerencsét hoz. Ha körülnézünk a városban, hogy hogy néz ki, ehhez a szerencsééhez mi is hozzájárultunk.

A VARJÚ:

Azt mondják, sokat zajongunk. Méghogy mi... zajongunk! Hát már hogyan zajonganánk! Méghogy mi vagyunk zajosak!

A GALAMB:

A város identitásához tartozunk. A békét és a nyugalmat jelképezzük. Ami alapvető vonása a városnak. Apróbb balesetek történnek. De semmi komoly.

A VERÉB:

Honnan tudnánk...? Nekünk nincs időnk, hogy...

A VARJÚ:

Állítólag ételt lopunk. Szamárság. Mi nem lopunk, mi *elvesszük* azt, amit ti eldobtok. MI takarítunk! És még valami: ha a varjak huzamosan élnek egy helyen, az azt jelenti, hogy az a hely jó. Amikor már nem találunk ételmet, elhúznak! Ez azonban egyelőre nem probléma. Tehát szerintem ez jó jel.

A GALAMB:

A város vigyáz ránk. A főtérrre még ételautomatákat is tettek nekünk. Ez a hála és tisztelet jele a hatóságok részéről.

A VARJÚ:

A hatóságok már azt se tudják, mit találjanak ki, mindenféle ötlettel jönnek, egyik hülyébb és gyilkosabb, mint a másik. Olvasni nem tudunk, az igaz. Nobody's perfect. De hülyék azért nem vagyunk. Értesülünk azért erről-arról. A legutóbbi eset. A polgármesteri hivatalból valaki megtöltötte a várost plakátokkal, amelyeken... emlékezetből idézem. Valahogy így szól: "Tisztelt polgárok, több bejelentés érkezett azzal a problémával kapcsolatosan, amely egy ideje a városrész lakóit érinti: az iskola udvarán fészkelő seregélyekről, illetve varjakról van szó. Tudom, hogy ezek a madarak több szempontból is (piszok, zaj, szag) kellemetlenek. A módszer, amelyet javasolni fogok a helyzet megszüntetésére, a tűzfegyverek használata, amely gyors és költséghatékony is egyben. A probléma megoldásával személyesen foglalkozom majd! Tisztelettel, az ön városi tanácsosa..." (*az idézőjelbe tett szöveget egy romániai település városi tanácsosának a lakossághoz intézett leveléből idéztük.)

A nevére sajnos már nem emlékszem. Nem a memóriámmal van baj, de nem akartam megjegyezni, minek jegyezzem meg minden hülyének a nevét. Nem is tudom, mit mondhatnék erre. Mit lehet az efféle népirtásra mondani?!

A GALAMB:

Láttuk, de nem mentünk túl közel hozzá. Az efféle teremtményekkel sohasem lehet tudni. Meg kell tartani a távolságot.

A VARJÚ:

Persze, hogy láttuk, de nem mentem túl közel hozzá, nem vagyok hülye. Álltunk a haverokkal és fentről, a fa tetejéről néztük. Szórakoztunk, igen, mert vicces volt. Mert az összes vadász meg katona

kint volt az erdőben, ő meg nyugodtan sétálgat a városban. Persze ahhoz, hogy ezt felmérj, rálátás kell. De miféle rálátása lehet egy gyilkosokból álló bandának?

A GALAMB:

A mi városunkra nem pisilt így senki. Ránk se pisilt így senki. Mert az ő fajtája csak ezt tudja: jön, pisil, elfoglalja a területet, megjelöli. Nálunk olyan is volt, aki elájult aznap. A pisiszagtól, természetesen, mi mástól? Szerencsére jól végződött a dolog. Kellemetlen incidens volt, de a hatóságok szokás szerint intézkedtek. Én meg vagyok elégedve. Mi, a galambpopuláció tagjai, mindannyian meg vagyunk elégedve.

A VARJÚ:

Véreskezű gyilkosok. Ugyan biza, miért ne sétálhatnának a városban, vagy legalább fölötte? Írja azt valahol, hogy: „Tigriseknek tilos”? Vagy „Varjaknak tilos”?! Írja ezt valahol? Na?! Hát írják ki, ha nem szabad!

A veréb:

Mi, verebek, nem hallottunk semmit... Nekünk nincs időnk... Egész nap a teraszon vagyunk, lessük a turisták tányérját. Hogy hátha marad benne valami. De nem nagyon marad. Ti, emberek, olyan jóétkűek vagytok! Igen, szóval aznap eltűntek néhányan közülünk. Kábé negyvenöten. A húgom is. Tehát negyvenhaton. Épp valami turisták tányérját figyelte, amikor Mihaela... a Tigris hölgy közelebb lépett... és hamm! Vége volt. A húgom. De csak azért, mert figyelmetlen volt. Hát ez van, néha sajnos előfordul.

5. JELENET

Interjú az Iskolával

12 óra volt. Akkor jelent meg a fő lépcsőház előtt, a tanárok bejárójánál. Lehet, hogy már korábban megjelent. Mindenesetre, amikor az öreg torony harangja elütötte a tizenkettőt, már ott volt. Szerencsére a gyerekek már bent voltak az osztályban. Ez rögtön a nagyszünet után volt. Akkor pillantottam meg én is. Egyszerűen csak állt. Körülbelül húsz percen át. Mozdulatlanul, a lépcső tövében, és nagyon nézett... nézte a... nem tudom, mit nézett olyan figyelmesen. Valószínűleg engem. Vagy talán a gyerekeket.

Megpróbáltam kitalálni, mi jár a fejében. Hogy mit akar közölni a figyelmes pillantásával. Azon töprengtem, vajon ott áll-e mozdulatlanul, vagy megpróbál bejönni.

A tanulók, a tanárok, az igazgató – mind az ablaknál tömörültek. Fényképezték. Voltak, akik integettek neki. Mindenfélét integettek.

Neki esze ágában se volt mozdulni, csak egyszerűen állt ott. Állt és... azt hiszem... lehet, hogy szeretett volna ő is odabent lenni. De ránk is kell gondolni ám! Nem nyithatom ki a kapumat csak úgy, akárkinek, aki... nekem a biztonságra is gondolnom kell. Főleg a tanulók biztonságára. Sok szülő azonnal elvinné a gyerekét, átíratná más iskolába, én meg bezárhatnám a kapumat. Iskolaként nekem felelősségem van az oktatás terén. Ezek között az öreg téglafalak között kétszáz éven át folyt az oktatás, nem üzenhetek hadat ennek a hagyománynak emiatt a... szóval miatta...

Nos... egy idő után elment. Egyszerűen elment, anélkül, hogy bárki elkergette volna.

Később, amikor megtudtam, hogy mi történt... Nos, szerencsére senki nem sérült meg. A mi esetünkben, legalábbis, mindenki biztonságban volt. Nekem, Iskolaként, nem lehet felróni semmit.

6. JELENET

Interjú a Nyugdíjassal

A jelenet azért különleges, mert megpróbálják benne minél hitelesebben rekonstruálni az interjú körülményeit. A Dokumentátor (Dokumentátorok) szerepét játszó Színész/Színésznő a mozgásra, viszonyulásra, stb. vonatkozó utasításaival segít a Nyugdíjast játszó Színésznek „újraalkotni” a Szereplőt.

A Nyugdíjas körülbelül 70 éves. A darab konvenciói alapján azonban fiatal színész is játszhatja.

Dokumentátor (a színészhez, aki a Nyugdíjast játssza):

Nézz a kamerába.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

A boltból jöttem, tejért mentem le.

Dokumentátor:

Lassan, remegő hangon beszélj.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

A boltból jöttem...

Dokumentátor:

Lassabban, de ne remegjen annyira a hangod.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

A boltból jöttem.

Dokumentátor:

Egy picit gyorsabban.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

A boltból jöttem, tejért mentem le. A földszinti szomszéd öreg Daciája mögül jelent meg. Lassan, macskaléptekkel közelített felém.

Bementem a tömbházba,

Dokumentátor:

Hátranézel.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

ő pedig követett. Felmentem a lépcsőn,

Dokumentátor:

Hátranézel.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

ő jött utánam. Mindvégig betartott egy adott távolságot, hogy ne érezzem fenyegetőnek. Betessékeltem.

Dokumentátor:

Széles kézmozdulat. Mosoly.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Egyedül élek, asszonyféle nem járt nálam már...

Dokumentátor:

Kacsintasz felénk.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

évek óta. A feleségem öt évvel ezelőtt meghalt.

Dokumentátor:

Rövid szünet.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Tejet töltöttem neki egy tányérba...

Dokumentátor:

Lehajolsz.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

fellefetyelte.

Töltöttem neki még egy adagot,

Dokumentátor:

Lehajolsz.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

azt is megette. Végül az egészet kitöltöttem,

Dokumentátor:

Újra lehajolsz. Aztán abban a testtartásban maradsz.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

nincs minden nap vendégem.

Dokumentátor:

Lassan felegyenesedsz.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Meséltem neki ezt-azt, a fiatalságunkról. Akármilyen nehéz volt az életünk, azért voltak pillanatok, amikor azt mondhatom, hogy boldogok voltunk. Most...

Dokumentátor:

Érthetetlenül motyogsz.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Most már... az ember nem is tudja... akkoriban még... de már nem...

Ült és hallgatott, néha bólintott, vagy mosolygott. Arra eszméltem, hogy azt mondom neki: „te Dorina”, így hívták a feleségemet, „micsoda idők voltak azok, amikor... Te Dorina, te még emlékszel...”. Felkavart engem is, őt is, úgy tűnt, hogy olykor előnti a szemét a könny.

Dokumentátor:

Előveszel egy zsebkendőt és kifújod az orrod.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Manapság már senki nem hallgat meg, mi már nem számítunk... Csak szavazáskor. Egyébként viszont... És pont amikor azt meséltem neki, hogy hogyan jártuk be az országot a zöld Daciánkkal,

Dokumentátor:

A tenyereddel a lábadat csapkodod.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Akkor kezdődött a cécó.

Elmondom, hogy mi van.

Dokumentátor:

Felállsz és az ablakhoz lépsz. Aztán vissza a székhöz. Ismét az ablakhoz. Le-fel jársz, mint az oroszlán a ketrechen.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Itt a tömbház mögött van egy telek... régen üvegházak álltak itt, bennük virágot termesztettek, szép volt, tisztaság volt, nem úgy, mint most... nos, erre a telekre összegyűl mindenféle... fiatal, főleg esténként, hoznak zenét, italt, vitatkoznak, összeverekednek, káromkodnak. Én megpróbáltam beszélni velük, úgy, finoman. Mit gondolnak, mi lett a vége? Szart kentek a tömbház falára. Amikor bejöttünk, talán látták, hogy a fél tömbház

Dokumentátor:

Mutass jobbra.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

le van szigetelve és festve, a másik fele...

Dokumentátor:

Mutass balra.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

olyan, amilyen volt.

Én a bal oldalon lakom.

Dokumentátor:

Tüsszentesz.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Ott, ahol nincs szigetelve. Nem volt pénzem,

Dokumentátor:

Vond meg a vállad.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

honnan is lett volna? Bekenték szarral az egész tömbházat, a szigetelt oldalát is, meg a nem szigeteltet is. Látták volna, hogy mennyire megharagudtak a szomszédok, főleg azok, akik a szigetelt oldalon laktak.

Dokumentátor:

Kitör belőled a nevetés.

Hirtelen ismét elkomolyodsz. Le-fel sétálsz, mint az oroszán a ketrecben.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Azt mondták, ne kössek beléjük, mert né, mi történik. Megértem azt is, hogy olyan emberekkel kell veszekedjek, akikkel soha azelőtt nem veszekedtem... Azóta nem szóltam többet egy szót se. Úgy alszunk mindannyian, mint a nyulak, mert ezek hajnali ötig dorbézolnak. Nincs munkahelyük, nincs semmijük, csak a hülyeségen jár az eszük. A rendőrség? Errefele nem járőröznek. Én legalábbis nem láttam őket. Ha betelefonálsz hozzájuk, kiszállnak, kérdezősködnek, megbüntetik őket... a büntetést úgyse tudják kifizetni, a szerencsétlen szülők fizetik a nyugdíjukból. És vajon kin állnak bosszút azután?

Dokumentátor:

Szorítsd ökölbe a kezed.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Ezek a gazemberek képesek az összes ablakunkat betörni,

Dokumentátor:

Szorítsd még erősebben össze.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

képesek betörni az ajtókat

Dokumentátor:

Az öklöddel hadonássz felénk.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

és beözönleni a lakásunkba, hogy megtapossanak.

Dokumentátor:

Nyisd szét az öklöd és legyints.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Nem, a rendőrség nem megoldás. A csendőrség még annyira sem.

Dokumentátor:

Emeld fel a mutatóujjad.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Nekünk ebbe az országba egy Vlad Țepeș kéne, hogy mindannyiukat börtönbe vesse. Vagy legalább egy Ceaușescu.

Dokumentátor:

Menj az ablakhoz. Fordulj vissza.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Hol tartottam? Ja, igen... megkezdődött a buli a tömbház mögött. Az ebédlő ablaka pont arra néz. Én a mi dolgaimat meséltem, de olyan diliház volt, hogy hallani se lehetett... amit az ember mond.

Kihajoltam az ablakon:

Dokumentátor:

Menj az ablakhoz. Nyisd ki.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

mondom: „kicsit halkabban, gyerekek, dél van,

Dokumentátor:

Mutass az órára.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

van, aki ilyenkor pihenni szeretne.”

Dokumentátor:

Menj vissza az ablakhoz. Halkan káromkods.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Rohadnátok meg, mocsok állatok!

Az egyik azt mondja: „Hagyd csak, bácsi, majd a temetőben lesz időtök pihenni.” Na, szóljanak hozzá, micsoda emberek... Egy perc se telt el, máris repült az üveg. Be a házba. Megmutatom.

Én itt ültem, ebben a karosszékből, ahol most... Megmutatom. Az üveg az ablakon át repült be, mert nyitva volt, és a függöny földre volt húzva. Feléje repült. De ő hihetetlenül fürge, azonnal félreugrott.

Dokumentátor:

Tégy egy gyors mozdulatot.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Az üveg a televíziónak csapódott és ripityára tört.

Dokumentátor:

Kicsordulnak a könnyeid.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

A televízió is ripityára tört. Megkövültem, hiszen ez volt az egyetlen örömöm. S akkor ő... átölelt,

Dokumentátor:

Átöleled magad.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

átölelt, így ni

aztán egy másodperc alatt,

Dokumentátor:

Az ablak felé ugrasz.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

kirepült az ablakon. Mit neki az első emelet, én láttam a tévében, hogy micsoda sebességgel ugranak... Kiugrott, letről kiáltásokat hallottam. Utánuk iramodott, de tudod hogy! Mindenki az ablakhoz sietett, hogy lássa. De senki nem látott semmit. Mindannyian eltűntek. Ő is eltűnt a parkoló autók mögött, ugyanúgy, ahogy jött.

Dokumentátor:

Leülsz a székre.

A színész, aki a Nyugdíjast játssza:

Nem is jöttek többet a tömbház mögé ezek... vagy három napig. Aztán megint megjelentek. Dobálni nem dobáltak többet, se szart, se üveget. De a zaj s a zene... pont ugyanolyan. Nincs, mit csinálni velük. Ezekkel még a tigris se bír.

Dokumentátor:

Tehetetlenül megvonod a vállad. Mormogsz valamit.

7. JELENET

Interjú az Autó Tulajdonosával és a Tulajdonos Autójával

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Hát, nem nagyon van mit mesélni róla. Amikor a magánterületemet megsértik, akkor én izé... milyen is leszek?

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Ideges.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Jogom van, igen, jogom van reagálni. Mert amíg az igazságszolgáltatás igazságot szolgáltat, addig ezek azt csinálnak a lakásomban, amit éppen akarnak.

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Nem jött be a házba, azért nem kell eltúlo...

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Bejött utánam az udvarra, én éppen akkor értem haza az autóval...

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Azaz velem.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Ja. Nos, a kapu nagyon magas, erős...

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Igen, gyakorlatilag nem lehet átjutni rajta. A kapun nem lehet belátni sem.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Ja. Nos, ennek ellenére, amikor kiszállok az autóból, ott áll előttem ez az állat. Ez a rohadt állat, pontosan az autó ajtaja előtt. Sajnálom, de nem tudom, minek nevezzem...

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Hát az is: állat. Azaz csak volt.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Mondom: hé, mit keres itt egy ilyen állat az udvaromon? Megkérlek szépen, sürgősen húzz vissza oda, ahonnan jöttél. Moccanni se akart. Valószínűleg az autó zaja vonzotta, kiváló a motorja. Nos, mikor láttam, hogy meg se mozdul, bementem a házba.

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Elkezdte karcolgatni az ajtót... Valahol itt.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Elővettem a puskát a szekrényből...

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Én tudtam, hogy milyen képet vág majd Bebe, ha meglátja...

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Szóval megdermedtem. Hogy is mondjam... Ne, várjanak, várjanak csak, hadd mondjam el. Én ha kiruccanok a városba, csak ugyanolyan kaliberű autók mellé parkolok. Ezek a Renault-k, Peugeot-k és más szerencsétlenségek, ezek rá se hederítenek, ha megkarcolódik a kocsijuk. De az ilyenek, mint én, a Masserati, Bugatti vagy tudomisen milyen tulajdonosok, azok óvatosan nyitják ki az ajtót, óvatosan parkolnak. Nos, mikor láttam, hogy mit művel ez a nyomorult állat, sajnálom, de másként nem tudom nevezni...

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Mart hát az, állat. Azaz csak volt.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Hát hogy lehetséges ilyesmi egy olyan országban, ahol a magántulajdont törvény védi? Nos, egyenesen feléje indultam. S még neki állt fennebb, ott morgott össze-vissza. Ahogy kitérta a száját, így, a foga közé nyomtam a puska csövét... Meg se mozdult többet. Kinyitottam a csomagtartót, kivettem belőle a franciakulcsot... Az idegességtől azt se tudtam, mit csináljak előbb. Kitéptem egy körmét.

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Karmát.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Aztán egyenként a többit is.

A TULAJDONOS AUTÓJA:

A szemet szemért, fogat fogért, karmot karcolásért alapon.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Meg se nyikkant. Hát mi a francot mondhat ez az állat, ha bizonyítani tudom, hogy magánlaksértés történt. És a magántulajdon megrongálása. Mondom: "mars innen, míg ki nem hívom a rendőrséget."

Hogy is mondják, izé voltam...

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Nagylelkű.

AZ AUTÓ TULAJDONOSA:

Teljesen be voltam csavarodva. Más agyonütötte volna. Vagy kifizettette volna vele a kárt. De hát mivel fizesse ki ez a nyomorult állat? Ezt a nyakláncot a karmaiból csináltam. Idettem, a műszerfalra.

A TULAJDONOS AUTÓJA:

Az állat karmai a szenvedélyt, a bátorságot és az ügyességet jelképezik.

8. JELENET

Interjú a baleseti osztály doktornőjével

DOKTORNŐ: (28-32 éves):

Ahogy a balesetin szokás. Egyik be, másik ki. Már rá se pillant az ember a beteg arcára, csak automatára állítva varrja őket. Egy adott pillanatban belépett... ez az alak. Elég csúnya sebei voltak, erősen vérzett a felső, illetve alsó végtagja. Nekiláttam bevarrni. Két perc múlva újabb beteg érkezett. Szóval miközben ezt varrtam, berontott a következő. Azt mondja: én mikor kerülök sorra, mert itt halok meg. Mondom neki: uram, szedje fel innen... mármint őt, feküdjön ide maga, de azt nem garantálom, hogy közben nem ront be egy újabb valaki, aki felszedi magát és a maga helyére fekszik. Az is ordít majd, hogy az ő élete fontosabb, mint egy... nos, mindegy, értik miről van szó, semmi kedvem ragozni... Szóval nekiáll üvölni. Én meg nekiállok bevarrni ezt a másikat. Egyszer csak elfeketedett a világ előttem, és... igen, azt hiszem, rossz helyre szúrtam a... mert ez is, akit épp varrtam, elkezdett ordítani a fájdalomtól. Az az ordítás... hogy is mondjam, az emberben megfagyott a vér. Akkor aztán elkezdtem én is ordítani. (*Ordít.*) Valahogy így. Amikor abbahagytam, az, aki közben berontott, kiment. Ez a másik is abbahagyta az ordítást. Bevarrtam, s elment.

Állítólag az egész kórház hallotta. Másnap, miután..., sokat gondolkodtam ezen, végül elküldtem az önéletrajzomat néhány külföldi kórháznak. Igen, rögtön egy nappal az eset után. Angliából már válaszoltak. Németországból is.

9. JELENET

Interjú a Bank Igazgatójával és az egyik Alkalmazottal

A BANKFIÓK IGAZGATÓNŐJE:

12 óra 45 perc. A sorszámom is írja. Az asztalon felejtette. Én természetesen nem szoktam kint lenni. Csak később értem oda. A kollégám tud részleteket mesélni. Ő ugyanis közvetlenül is kapcsolatba került a...

ALKALMAZOTT:

Nem értettem meg azonnal, hogy mit akar az ügyfél: felvilágosítást, számlanyitást, hitelt...

IGAZGATÓNŐ:

Természetesen, azok közül, akik betérnek a bankba, nem mindenki tudja megfogalmazni, hogy mit akar. Sok az idős, illetve a banki ügyletekben kevésbé járatos ember. Mi azonban megpróbálunk segíteni nekik.

ALKALMAZOTT:

Persze, van rá eset, hogy, főleg olyankor, amikor sok az ügyfél... hogy szégyellik magukat. Főleg azok, akik lakáshitel iránt érdeklődnek. Úgy vettem észre, hogy nem tudják elmagyarázni, mit szeretnének, mert nem tudják, mit akarnak, sőt pontosan tudják, hogy esélyük sincs megkapni azt, amit akarnak...

IGAZGATÓNŐ:

De azért eljönnek felvilágosítást kérni, ami elvileg jó dolog. A legnagyobb probléma, amivel szembesülünk, azaz pontosabban nem mi szembesülünk, hanem ők, hogy a fizetésük túlságosan alacsony. *(int az Alkalmazottnak, hogy folytassa):* Légy szíves!

ALKALMAZOTT:

Időközben elég nagy sor gyűlt fel mögöttem.

IGAZGATÓNŐ:

Nálunk is volt leépítés, ez van. A válság, a konkurencia... Ennek ellenére nagyon jól működünk így is. Akik maradtak, sokkal hatékonyabban kell dolgozzanak. Ami elvileg jó dolog.

ALKALMAZOTT:

Befejeztem a magyarázatot, de az ügyfél nem akart felállni a székről.

IGAZGATÓNŐ:

Ami elvileg jó dolog, mert azt jelenti, hogy tényleg érdeklődő az ügyfél, még több részletet akar tudni.

ALKALMAZOTT:

Többször is megkérdeztem tőle: „Segíthetek még valamiben?”. „Legyen szíves, mondja, ha segíteni tudok még valamiben, mint látja, eléggé sokan várokoznak ön mögött”. Az ügyfelek természetesen elkezdtek hangoskodni, és természetesen én voltam a hibás, hiszen nem voltam elég gyors. Elkértem a személyi igazolványát. Ideadta. A neve: Mihaela... Nem találtam a rendszerben. Ebből logikusan az következik, hogy kártyája sincs. És semmiféle hitele sem. Azt feltételeztem, hogy személyi kölcsönt szeretne. Ránéztem az ügyfélre, hogy megsaccoljam, mivel tudna garantálni. Ha már ő nem mond semmit...

IGAZGATÓNŐ:

Mi arra ösztönözzük a beosztottjainkat, hogy egy lépéssel az ügyfél előtt járjanak. Hogy rájöjjenek, milyen megoldást javasolhatnának nekik. Ami elvileg egy jó dolog, nem?

ALKALMAZOTT:

Egyetlen másodperc alatt rájöttem, hogy mi az, ami garanciát jelenthet. A bundája. Elmagyaráztam a feltételeket, és hogy hogyan kell eljárni. Megmutattam neki a szerződést.

IGAZGATÓNŐ:

Tessék, itt a szerződés. Aláírta. A bank is. Az ügyfél is.

ALKALMAZOTT:

5.000 euróra értékeltem. 250 eurós hitelt adtam neki. Amikor át akartam adni neki a pénzt, morogni kezdett. Nem tudom, mi érte utol. Én szépen beszéltem vele. Udvariasan. Nyugodtan. Nem akarta elvenni a pénzt. A földre dobta. Nos, az ő pénze, az ő dolga. Intettem a biztonságának. Hagytam, hogy a biztonsági foglalkozzon vele, én elmentem értesíteni a vezetőséget.

IGAZGATÓNŐ:

Ami elvileg jó dolog. Manapság már bármi megtörténhet. Az emberek elkeseredettek, és elkeseredettségükben mindenféle... mindenféle szélsőséges dolgot művelnek. Nálunk nem fordult elő eddig ilyen. De nem ijedtünk meg. Nem volt okunk rá. Van őrző-védő szolgálatunk, térfelügyelő kameránk...

ALKALMAZOTT:

Bár a kamerán nem látni túl jól a pofáját... a képét. Arcát.

IGAZGATÓNŐ:

Mire odaértem, már elment. Tehát személyesen nem találkoztam vele.

ALKALMAZOTT:

A pénz is eltűnt. Azok, akik mögötte várokoztak a sorban, felszedeggették. Az ő pénze, az ő dolga. Két másodperc alatt eltűnt.

IGAZGATÓNŐ:

Nem, nem ijedtünk meg, nem volt okunk rá. Manapság már elég nehéz bankot rabolni. Majdnem annyira nehéz, mint hitelt szerezni. Ami elvileg jó dolog. Már mint a biztonságra nézve.

Ha akarják, megnézhetjük a felvételt... de nem sokat látni rajta. Ezek az emberek... az ügyfeleink... nem mindenki tartja be a diszkrét távolságot. Mi állandóan mondjuk nekik, de... Nézzék, hogy tülekednek, elveszik a pénzt, és már mennek is.

Állj! *(Az Alkalmazottnak):* Pörgesd vissza... nagyítsd! Még nagyobbra, még, még... ez a maximum? Tessék! A bundagallér! Egyértelmű a bizonyíték.

Hadd mondjam el a bunda történetét... Kész rémálom. Őrület. A jogászaink most próbálják felgöngyölíteni az ügyet. Szóval nekünk meg kellene szerezni a bundát. Az ügyfél aláírta a szerződést. Igen, sajnos elhalálozott. A bunda viszont, a szerződés értelmében, a miénk. Csakhogy az állatkert azt állítja, hogy az ügyfél az ő tulajdona volt. A bundájával együtt.

ALKALMAZOTT:

Egyszóval azt állítják, hogy a bunda nem az ügyféle volt. Tehát nem garantálható vele.

IGAZGATÓNŐ:

Ami a mi szempontunkból nézve...

ANGAJATUL *(megijed, bizonytalanul próbál megfelelni):*

Igaz... felháborító... abszurd??!

IGAZGATÓNŐ:

Aberráció! És ez még nem minden. Az állatkert az egyetem biológia karának adományozta a bundát és a csontjait. Tanulmányozás céljából.

ALKALMAZOTT:

Az egyetem pedig azt állítja, hogy most ő a jogos tulajdonos.

IGAZGATÓNŐ:

A történet nagyon bonyolult... Mi... azaz a jogászaink azt remélik, hogy visszaszerzik azt, ami visszaszerezhető. Végül is létezik egy szerződés, és csak azt szeretnénk, ha betartanák. Ami elvileg jó dolog, nem?

10. JELENET

Interjú az állatkert új gondozójával

A diagnózis? Heveny depresszió. Igen. Amiatt, hogy... hogy eltűnt valaki, akit szeretted. Igen.

Nem könnyű az embernek túltennie magát a... ezen az egészen. Nagyon sok időt töltöttünk együtt, éveken át osztoztunk ugyanazon a téren... s egy nap az ember arra ébred, hogy egyszerűen eltűnt. Igen. Nyom nélkül, anélkül, hogy... érti, ugye... anélkül, hogy szólt volna valamit... egyszerűen csak nincs többé... az ember ésszel nem bírja felfogni... valahogy még rosszabb, mint hogyha meghalt volna. Ha meghal, akkor az ember legalább látja az élettelen testet. A bizonyítékát annak, hogy az, ami volt, nincs többé. De létezett. Így viszont még ez sem... ésszel nem lehet felérni... az ember leragad a... mintha az lenne, hogy... mint... nem tudom...

Mit mondanak? Fájdalmas volt nézni... nagyon lehangoló. Az orvosok szerint... a depresszió nem ragályos betegség... egy fenét nem az! Tudja, mit?... az emberek, ha depresszióssal találkoznak, azonnal megfutamodnak... ez olyan, mint... nem is tudom... egy fajta energia... amitől... amire nem lehet rátapintani... de ami a környezetéből minden nagyon furcsán érint. Nézze, mi valahogy megtanultuk, hogy ne nézzünk a... szóval megszoktuk, hogy ne nézzünk oda, hogyha... nem is tudom... hogyha csúnya, mocskos, vagy egyszerűen csak felkavaró dolgokat látunk... mi már nem tudunk...

Szóval... nézze, látott már olyat, hogy az emberek a facebook-on olyan fényképet posztoltak, amelyen boldogtalanok? Ok, lehet, hogy van néhány ilyen eset is... néha... vannak, akik így próbálnak egy kis együttérzést kicsikarni másokból... De látott már elkeseredett embert... a végtelenségig elkeseredett embert, aki a fényképét mutogatta mindenkinek?

Egy ideje kiléptem a facebook-ról. Nem bírtam elviselni azt a képmutatást. A szomorú arcokat. Idegesítőek. Jó, nem annyira idegesítőek, mint a mosolygóságok. Igen. A depresszió olyasvalami, amit az emberek nem akarnak látni. Mert nem létezik olyan jel, ami láttán kifejezhetik... hogy el tudják... nem is tudom... hogy megmutassák, hogy... hogy ott vannak, és hogy megpróbálnak... melléd állni... vagy... nem is tudom... emberként viselkedni?

Mert hát nehéz... marhára nehéz... olyan, mintha... Én tudom, miről beszélek, rögtön azután vettem fel, hogy... hogy megtörtént a dolog Mihaelával... Azelőtt máshol dolgoztam, sokkal jobban fizetett állásban... de történt néhány... nos, volt néhány problémám... és sokáig nem találtam munkát az én szakmámban... Sokáig próbáltam megszerezni valamit, ami a szakmámba vág... végül aztán azt mondtam... miért ne? Miért ne próbálnám meg ezt? Különösen hogy senki nem akarta elvállalni ezt a munkát azután, hogy... Nem, nem félek. Egyáltalán nem. Mitől is félnék? Hadd mutassak valamit: az állatok távolról sem olyan veszélyesek, mint az emberek, mert az állatok nem annyira... annyira... khm... (nagyon felindul). Abbahagyná a filmzést egy pillanatra?

Visszatérve arra, amiről beszéltem... nos, a lényeg az, hogy azok, akik ide járnak... a látogatók... természetesen nem akarják látni... Képzeljék magukat a mi helyünkbe. Képzeljék magukat az állatkert vezetőségének a helyébe. Van egy tigrisünk... egy tigriskölykünk... egy teljesen depressziós tigriskölykünk. Nem mozog, nem eszik, nem reagál semmiféle... érti, nem?... ott fekszik... ott fekszik, mint az eltűnt anyjának a holtteste. Az állapota átragad a körülötte levőkre: állatokra, az itt dolgozó emberekre, a turistákra, gyerekekre... mindenkire. Úgyhogy mi... tudják, ugye, hogy létezik ez a szokás... hogy az állatkertek kicserélhetik egymással az állataikat. Mi is ezt tettük. Odaadtuk cserébe Bagherrát, így hívták a Mihaela kölykét... szóval elcseréltük egy pár kengurura.

Nem, a másik félnek nem mondtuk el, hogy depressziós. Egy németországi állatkert volt az. Nem ismerték a Mihaelával kapcsolatos történet részleteit. Eleinte azt hittük, rosszul tettük, hogy nem mondtuk el az igazat nekik. De tudják mit? A cserébe kapott kenguruk... ők is pont olyan depressziósak. Igen. Az előnyük az, hogy rajtuk nem látszik azonnal. Mert ugrálnak.

11. JELENET

Interjú az Állatkert Anonim Állataival

Interjú az állatokkal, akik nevük elhallgatását kérték.

1. ÁLLAT:

Komolyan? Ez a mi állatkertünkben történt?

2. ÁLLAT:

Én csak a hivatalos változatot ismerem. Azt, ami volt.

1. ÁLLAT:

Halványan... mintha, mintha...

2. ÁLLAT:

Részletekkel... nem szolgálhatok.

3. ÁLLAT:

Én, mivel a szomszédom volt, mindent láttam. Azon a reggelen... talán kedd lehetett? Nem, azt hiszem, szombat vagy vasárnap volt... Mert voltak turisták...

1. ÁLLAT:

Ezek aztán... korán reggel már itt vannak. Két napig nincs egy percnyi nyugtunk: fényképeznek, filmeznek, kavicsal, ágakkal, popcornnal hajigálnak, ordítóznak. Ilyen állatfaj ez a turista. Ki nem állhatom őket.

2. ÁLLAT:

Ezek úgy kihoznak a béketúrésból, hogy vasárnap este összebalhézunk. Hányszor balhéztam már veled? Vagy te velem? Micsoda verekedések vannak! Vérrel, letépett végtagokkal, szétmarcangolt arccal. S micsoda ordítások, csak úgy visszhangzik tőlük az állatkert. Hétfőn reggel azt mondanád, háború dúlt. Jöjjön el egyszer, nézze meg.

3. ÁLLAT:

Nos, mint mondtam, azon a reggelen Costică bá', a gondozó, kitakarította a ketrecet, kiment, behajtotta az ajtót, de... nem zárta be! A szeméttel teli vödört beöntötte a targoncában levő zsákba, bement hozzá is, mindenkire, szokás szerint beszélgettek egy kicsit... Barátságos ember ez a Costică bá'.

1. ÁLLAT:

Igen, rengeteget beszél, be nem áll a szája.

3. ÁLLAT:

Ne szakíts félbe, mert elveszítem a fonalat. Nos, Costică bá' kinyitotta a csapóajtót, hogy kiengedje őket a látványketrecbe. Ő akkor vette észre, hogy az ajtó nyitva maradt. És kiment. Természetesen. Ki ne tette volna meg? Alig lépett kettőt, mikor Costică bá' észrevette. Odament hozzá és azt mondta: Hé, mit csinálsz...? Mihaela fiam! Ő meg: kimegyek sétálni egy kicsit. Erre meg ő: Gyere vissza, te lány, tönkre akarsz tenni? Ezek kirúgnak, állás nélkül maradok.

1. ÁLLAT:

És igaza volt Costica bá'nak. Tényleg kirúgták. Én őszintén sajnáltam...

3. ÁLLAT:

Hé, nem megmondtam, hogy ne szakíts félbe? Ez az. Ő meg: Légy nyugodt, Costică bá, csak sétálok egy kicsit... megnézem a várost. Mire ő azt mondja: Mihaela fiam, minek neked látni a várost? Nem neked való, eltévedsz, aztán nem találsz vissza. Ő meg erre: Hogyhogy nem? Megjelölöm a területemet, mit képzelsz, hülye vagyok? Ő meg azt mondja: Te lány, gondolj rám is. Mit mondok majd ezeknek? Ő meg onnan: Nem tudom, Costică bá'. Mondd az igazat: hogy kimentem körülnézni a világban. Ő meg azt mondja: Itt szigorú szabályok vannak, innen nem megy ki senki csak úgy... mikor kedve szottyán. Te nem tudod, mi történik azokkal az állatokkal, akik kiszabadulnak az Állatkertből. Ő pedig erre: Hát mégis, mi? Ő azt mondja: Hát az emberek lelövik őket, nem állnak le beszélhetni velük úgy, ahogy most mi itt.

1. ÁLLAT:

És ebben is igaza volt Costică bának...

3. ÁLLAT:

Ne szakíts félbe, mert szétverem a pofád. Ez az. Ő meg onnan: Vállalom a kockázatot. Világot akarok látni, itt majd meghalok az unalomtól, Costică bá'. Ezek a turisták megőrjítenek... Ő meg azt mondja: Te gyermek, te, neked fogalmad sincs arról, hogy mit jelent a szabadság. Te fogságban születted. Nincsenek védekező reflexeid, nem tudsz boldogulni. Ezek meg nem állnak le dumálni, lelőnek és annyi. Ráadásul a nyelvet sem ismered. Erre ő: Majd megtanulom. Ő pedig: Te Mihaela, itt attrakció vagy, ott másképpen állnak a dolgok. Az emberek szeretnek látogatóba járni hozzád, de azt már nem szeretik, ha te látogatód meg őket. Gyere, légy jó, menj vissza szépen. Ő meg erre: Costică bá'... Nem! Csókollak! Sarkon fordult és elment, eltűnt az erdőben. A továbbiakról nem tudok semmit.

2. ÁLLAT:

Amikor megtudták, hogy a mi Mihaelánk sétálni indult, tudják, milyen lett a kert? Üres!

3. ÁLLAT:

Pusztá!

1. ÁLLAT:

A padok tele voltak kezításkákkal. Másodpercek alatt szétszaladt mindenki.

2. ÁLLAT:

Én többet semmit nem tudok, csak azt, hogy lelőtték.

1. ÁLLAT:

De felmerül a kérdés: mi vettük rá, hogy kimenjen?

2. ÁLLAT:

Amit mi tudunk, az az, hogy: az állatorvos egy altatószeres puskával indult el...

1. ÁLLAT:

Azzal, amit mindannyiunk elaltatására használnak. Gyűlöljük ezt a fickót...

3. ÁLLAT:

Egy profi vadász is volt vele. Az, aki lelőtte. Állítólag először az állatorvos lőtt, az altatószerrel, ő meg feldühödött... A fenébe is, hát még szabadon sem viselkedhetünk civilizált módon. Mert ő, ugye, éppen visszafele tartott, a ketrecbe.

2. ÁLLAT:

Az emberekkel nem lehet értekezni. Nagyra vannak magukkal, hogy ők felvilágosultak, civilizáltak, ők bizony nem... állatok. Méghogy civilizáltak, hát kösz!

1. ÁLLAT:

Állítólag rávetette magát. Amikor az altatót kilőtte.

3. ÁLLAT:

Én azt hallottam, nyugodt volt. Vágott valami képet, állítólag, amiről ők úgy gondolták, ideges, valójában azonban meg akarta magyarázni a dolgot. Mondani akart valamit.

2. ÁLLAT:

De már nem volt ideje rá. A vadász lelőtte.

1. ÁLLAT:

Mihaela azért... ne feledjük, van egy-két dolog a számláján. Mármost a dossziéjában.

3. ÁLLAT:

Hogyhogy?

1. ÁLLAT:

Úgyhogy. Nem marcangolta szét egy turistának a lábát egy évvel ezelőtt?

3. ÁLLAT:

Hát nem az provokálta? Átdugta a lábát a rácson, mindenféleképpen megdobálta, mert ügyet se vetett rá...

1. ÁLLAT:

Én nem alacsonyodtam volna le az ő szintjére. Aztán meg: mondtam én neki, hogy sétálni menjen? Mihaela mindig csak magára gondolt. Ez az igazság. Costică bát kirúgták. Az igazgató lemondott. Ez van. Egyik kivizsgálás a másik után. Egyik tévéadó a másik után. Folt esett az Állatkert hírnevén. Folt esett a város arculatán.

2. ÁLLAT:

Ami igaz, igaz, nem sokat törődött velünk, többiekkel. Hát nem miatta vettek körül minket villamos kerítéssel? Már így is alig mozgok a ketrecben. Most már arra is figyelnem kell, hogy ne perzselődjön meg a bundám.

1. ÁLLAT:

Mi van? Hát mondtuk mi neki, hogy menjen ki? Vagy én? Vagy ti? Egyedül csakis az ő hibája az egész!

3. ÁLLAT:

Fogd már be a szád, fogalmad sincs, hogy miről van szó!

1. ÁLLAT:

Fogd be te.

3. ÁLLAT:

Én meg minek fogjam be?

1. ÁLLAT:

Egész nap pofázol, ehhez értesz.

3. ÁLLAT:

Pofa be, mert kapsz egyet... Látod a karmaimat?

1. ÁLLAT:

Letépem a pofádat, te!

2. ÁLLAT:

Elég már, ne üvöltözzetek? Nem vagyunk vadállatok.

3. ÁLLAT:

Neked is adok.

2. ÁLLAT:

Adjál neki! Aztán még csodálkozunk, hogy milyen véleménnyel vannak az emberek rólunk.

1. ÁLLAT:

Figyelj csak. Ne fotózz. Kész, elég volt. Elég volt a nyilvánosságból...

3. ÁLLAT:

És szeretném, ha nem említenéd az igazi nevemet, jó? Engem Puszinak hívnak. A mihez tartás végett. Tehát ne jelenjen meg ott semmiféle Puszi, világos?

Mindhárman:

Marcel sem. / Lili sem./ Gică sem./ Mircică sem./ Blacki sem./ Coco sem./ Cristina sem./ Lucy sem./ Pamela sem./ Mitică sem.

1. ÁLLAT:

Nekünk is jogunk van elhallgatni a nevünket.

3. ÁLLAT:

És a beszélgetés Costică bával... szeretném, ha nem idézné az egészet. Tehát ne derüljön ki, hogy rólam van szó. Mert az emberek mindenfélét gondolnak, és nem szeretném, ha bajom lenne belőle. Mert a kert kicsi, és látta, hogy milyenek az állatok...

2. ÁLLAT:

És a mondanivaló? Mi lesz a mondanivalója?

1. ÁLLAT:

Mármint, milyen fényben akar feltüntetni bennünket? Számunkra nagyon fontos a mi állati identitásunk.

3. ÁLLAT:

Milyen fényben tünteti fel az Állatkertet, hogy mutatja be a várost? Az országot? A világot?

2. ÁLLAT:

Vigyázat: amit az emberekről mondtunk, köztünk marad. Csak a pozitív dolgokat használja fel. Van belőlük bőven.

3. ÁLLAT:

A Mihaelás ügy kellemetlen incidens volt. Mi szeretünk itt lenni.

2. ÁLLAT:

Mi lesz a mondanivalója?

1. ÁLLAT:

Mi példás állatkert vagyunk.

2. ÁLLAT:

Én komolyan tudni szeretném, hogy mi lesz a mondanivalója. A mondanivaló!

3. ÁLLAT:

Itt általában mindenki nyugodt.

1. ÁLLAT:

Általában a magunk dolgával törődünk.

2. ÁLLAT:

Általában szeretjük a turistákat.

3. ÁLLAT:

Általában szeretjük az embereket.

1. ÁLLAT:

Itt általában szeretjük, tiszteljük egymást, és segítünk egymásnak.

2. ÁLLAT:

Mi itt szoliterek vagyunk egymással. Nagyon szoliterek.

1. ÁLLAT:

Szolidárisak.

3. ÁLLAT:

Te tényleg balhézni akarsz, ugye? Mondd csak!

2. ÁLLAT:

Szóval általában szoliterek vagyunk, nagyon is szoliterek!

3. ÁLLAT:

Általában jól vagyunk. Sőt kitűnően. És ezt szívből kívánjuk önöknek is!

Mindhárman:

Rögzítette?